NAISEN ASEMAN KUVAUKSIA DYSTOPIAKIRJALLISUUDESSA

FT Hanna Samola
Yliopistonlehtori (vs.)
Tampereen yliopisto
Hanna.Samola@uta.fi

TAMPEREEN YLIOPISTO

KONEEN SÄÄTIÖ

SUKUPUOLITTUNUT VALTA JA SUKUPUOLIROOLIT DYSTOPIAKLASSIKOISSA

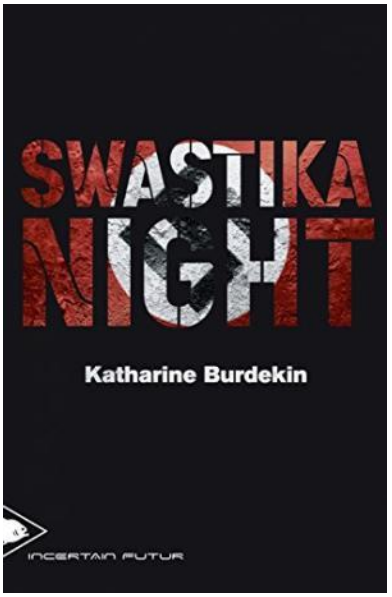

Jevgeni Zamjatin: *Мы* (1920)

Aldous Huxley: *Brave New World* (1932)

Katherine Burdekin: *Swastika Night* (1937)

Karin Boye: *Kallocain* (1940)

George Orwell: Nineteen Eighty-Four (1949)

Margaret Atwood: *The Handmaid's Tale* (1985)

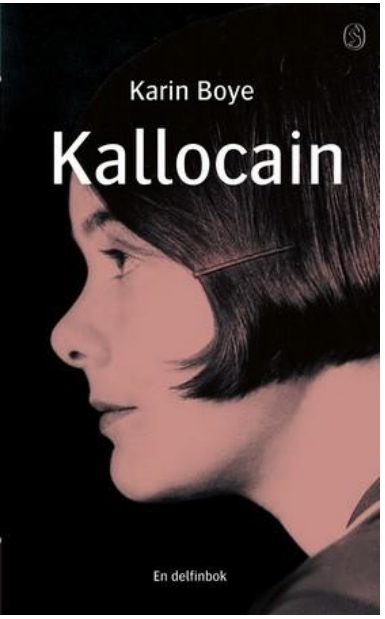

Naisten marssi Torontossa 23.1.2016.
Lähde: Margaret Atwoodin julkinen Facebook-sivu

SUKUPUOLI JA SEKSUAALISUUS DYSTOPIOISSA

Aiheita: sukupuolittunut vallankäyttö, seksuaalinen väkivalta, lisääntymisen rajoittaminen tai lisääntymiseen pakottaminen.

Kenellä on oikeus lisääntyä? Millaisilla ihmisillä on oikeus elää? Eugeniikka keskeinen aihe.

Margaret Atwood: *The Handmaid's Tale* (1985, *Orjattaresi*). Lisääntymiskykyiset naiset pakotetaan synnyttäjiksi.

Pirkko Lindberg: *Berenikes hår* (2000). Bordelli ihmiskaupan allegoriana.

Laura Gustafsson: *Huorasatu* (2011). Dystooppinen Helsinki, jossa naiset ja miehet taistelevat vallasta.

Johanna Sinisalo: *Auringon ydin* (2013). Maskulinismin satiiri.

Ninni Holmqvist: *Enhet* (2006). Vaihtoehtoinen Ruotsi, jossa lapsettomat ovat hyödyttömiä.

JOHANNA SINISALO: *AURINGON YDIN* (2013)

Naisista on jalostettu stereotyyppisen feminiinisiä eloisia.

Tuloksena kaksi naisten alaryhmää: eloiset ja morlokit.

Tekstisitaatteja eugeniikkaa, domestikaatiota ja eloisten kouluttamista käsittelevistä teoksista.

Suomen tasavallan vaihtoehtoinen historia 1800-luvun lopusta 2010-luvulle.

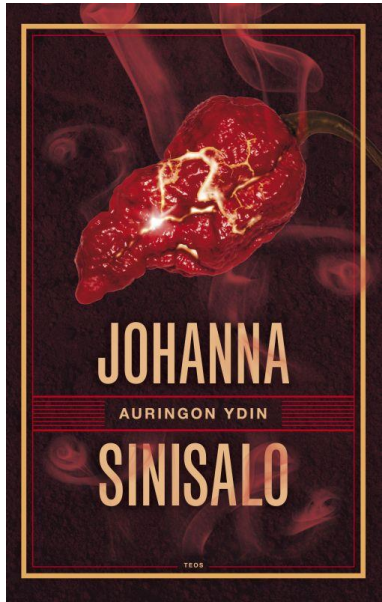

JOHANNA SINISALO: *AURINGON YDIN*

Eloisten koulimisesta. Katkelma teoksesta Eloi tuli taloon – neuvoja harmoniseen perhe-elämään. Valtion kustannus 2008.

”Sinun täytyy kyetä arvostamaan puolisoasi sellaisena kuin hän on, eli vaistonvaraisena ja sukuhormonien ohjaamana olentona. Toistaminen, palkitseminen ja vahvistaminen ovat eloisten käsityskyvyn kulmakiviä. Kiitokseksi vaimosi on tottelevainen, lojaali ja antaa rajattomasti rakkautta ja kiintymystä.” (*Auringon ydin*, 156.)

LAURA GUSTAFSSON: *HUORASATU* (2011)

Tässä mies tilaa taksin.

Tässä Kalla huomaa taksin ikkunasta kuinka katuvalot tekevät pitkiä juovia märkään asfalttiin.

Tässä Kalla löytää kotiavaimensa.

Tässä mies riisuu Kallan hameen.

Tässä Kalla ei ole enää ihan varma.

Tässä Kalla sanoo ei.

Tässä Kallaa sattuu.

Tässä Kalla alkaa itkeä, ei kovin kovaäänisesti mutta kuitenkin niin että hiljaisessa talossa se kuuluu viereiseen huoneistoon.

Tässä mies laukeaa.

Tässä Kalla lakkaa puristamasta lakanaa. (Gustafsson 2011, 27.)

LÄHTEET

Baccolini, Raffaella ja Tom Moylan 2003: Introduction. Dystopia and Histories. *Dark Horizons. Science Fiction and the Dystopian Imagination*. Ed. by Raffaella Baccolini ja Tom Moylan. New York and London: Routledge, 1-25.

Samola, Hanna 2016: *Siniparran bordelli. Dystopian ja sadun lajiyhdistelmät romaaneissa Berenikes hår, Huorasatu ja Auringon ydin*. Tampere: Tampere University Press.

Sinisalo, Johanna 2017: Alistus, toiseus, kapinallisuus! *Pakkovaltiosta ekodystopiaan. Kotimainen nykydystopia. Joutsen – Svanen. Erikoisjulkaisuja 2*. Toim. Saija Isomaa ja Toni Lahtinen. Helsinki: Suomalainen klassikkokirjasto, Helsingin yliopisto.